

הבחירות לרשויות המקומיות בפתח

מאת: זאב אלון

בדברי הפתיחה לקורס הדגישה נחמה כהן, מנהלת מחלקת ישובי העמק, שהמניע לקיום הקורס הוא הרצון להזרים דם חדש וידע מקצועי לוועדים המקומיים לצורך שיפור מלאכתם המורכבת.

בסוף ינואר נפתח קורס נוסף, "מנהיגות ומעורבות בקהילה", בשיתוף עם שלוחת מרכז קהילתי חוף חפר. המשתתפים לומדים להכיר מקרוב את צורת השלטון ה"דו-רובדי" הייחודית ליישובים כפריים. המשתתפים בחמישה מפגשים מתכוונים לקחת חלק בעשייה הציבורית המקומית.

ב-30.10.2018 יתקיימו הבחירות לרשויות המקומיות. ביום זה יבחרו ראש מועצה, נציג מכל ישוב למליאת המועצה ורשימת הוועד המקומי.

לקראת הבחירות לרשויות המקומיות נפתחו 2 קורסים להכשרת עתודת מנהיגות ליישובים, ביזמת מחלקת יישובי העמק במועצה.

קורס הכשרת דירקטורים נפתח בשיתוף מרכז ההשתלמויות של אוניברסיטת בר אילן. הקורס משלב ידע משפטי, פיננסי, ניהולי ואירגוני, תוך התייחסות לנושא השלטון המקומי, וראיית הוועד המקומי כדירקטוריון של היישוב.

32 תושבי העמק, המגיעים מקיבוצים, ממושבים ומישובים קהילתיים, ועוסקים בתחומים מגוונים, חלקם אף גמלאים, הרואים עצמם משתלבים בעתיד במליאת המועצה ובהנהגת היישובים, לומדים בקורס ויתרמו בעתיד מהידע והכלים שקיבלו במהלך הקורס.

מועצה אזורית עמק חפר

בשורה חשובה לוותיקי עמק חפר!

האגודה לחבר הוותיק בשיתוף עם "בית בכפר" - רשת הדיור המוגן המובילה בישראל, מציעים הנחה בתנאים מיוחדים ובלעדיים לוותיקי עמק חפר ולהורי התושבים בעמק.

הרעיון הינו לאפשר לוותיקי האזור דיור מוגן ב"בית בכפר" (ביתן אהרון) ולהשאר קרובים למשפחה ולאזור אותו הם אוהבים.

שימו לב! - ההטבה הבלעדית מוגבלת בזמן. זו הזדמנות חד פעמית לעבור לדיור מוגן בתנאים שלא יחזרו.

לבדיקת זכאות יש לפנות למוקד:
1-800-30-70-70

שירות טיפול בית

מבית דוד

האגודה לחבר הוותיק בעמק חפר

- מטפלות ישראליות באמצעות גימלת סיעוד של הביטוח הלאומי
- טיפול חנים - עד להסדרת זכאות (טרם סיעוד)
- יעוץ והדרכה לטיפול בבית
- סיוע לתהליך רישוי לעובד/ת זר/ה

להישאר בבית ובקהילה - בביטחון ובכבוד

יונה - 09-8943040, טלי - 054-2159455

א'תנו - אתם לא לבד!

חוות החופש

מאת: אורלי אגרנט

שליליות, היו רגעי תקווה ואמונה, היו גם רגעי ייאוש ורגעי אושר, חיפוש אחר שטח הולם ומחקרים על אומנות זמניות לבעלי החיים. בסופו של דבר, התמקמו בעולש והפכו למשפחה אחת. אל שתי הנשים הצטרפו הרבה צעירים מתנדבים, הן אפילו השיגו אישור להכניס את החווה לרשימות של צעירים הרוצים שנת שירות טרום צבאי.

בחווה מתגוררים בעלי חיים רבים ושונים, החל מתרנגולות, תרנגולי הודו, כבשים, ועוד וכלה בפרות, סוסים, ואפילו חזירים. כולם מטופחים, ידידותיים,

ומסתובבים בנחת ובשלוה בשטח החווה. כיום ממשיכים לפתח את השטח, כעשרים דונם, ומתאימים אותו לחזון הלימודי והחווית של חוות החופש. עדית ומיטל עורכות סיורים בוקר או ערב בתשלום, בתיאום מראש, מתחילות לפתח סיורים לימודיים גם לגיל הרך, פעילויות לילדים ועוד. את הכספים הן מגייסות מתרומות, בארץ ובעולם, וכן מחנות החווה שבה מוכרים תיקי בד לקניות, קולרים לבעלי חיים, חולצות לילדים ועוד. את הידיים העובדות הן מגייסות ממתנדבים שבאים כל הזמן, גם צעירים וגם מבוגרים יותר. אני ממליצה בחום לצאת לסיור עם הנכדים, נכון לעכשיו הגיל הצעיר ביותר הוא רק החל מגיל בית הספר, אך בקרוב הם יפתחו סיורים ופעילויות לגיל הרך. כמו כן, למי שרוצה "להזיע" מעט ומוכן לפעילות גופנית לא קשה מדי, מוזמן להצטרף לצוות המתנדבים של החווה. וכמובן, כל תרומה תתקבל בברכה.

חוות החופש בעולש

באחד הגיליונות האחרונים דיברתי בשבח המגע עם בעלי חיים והשהייה בחברתם. בקצה מושב עולש, בין שדות ומרחבים, הוקמה חווה מיוחדת במינה המבוססת על מודלים דומים ברחבי העולם. שתי נשים מדהימות, עדית רומנו ומיטל בן ארי, טבעוניות, שנפגשו והחליטו להגשים חלום, חלום שיגרום לשינוי תודעתי ביחסם של בני האדם אל אחינו לכדור הארץ, בעלי החיים. החווה חורטת על דגלה את המלים: אהבה, כבוד, חמלה והרמוניה.

חוות החופש עדיין בהתהוות, היא אוספת

אליה בעלי חיים שנשלחו לתעשיית המזון, או נפלטו ממנה בגלל נכות זו או אחרת, ונועדו למות בהזנחה קשה. אנשים מכל קצות הארץ כבר שמעו על המקום ושולחים לעדית ומיטל את בעלי החיים, או מביאים אותם במו ידיהם. בחווה נמצאים כיום כ-30 פרטים, שמתרוצצים על פני כל השטח בחופשיות. לכל אחד מהדיירים, כמו שהבנות מכנות אותם, יש שם, ויש גם תא לשנת לילה, והם יודעים בדיוק למי שייך כל תא ונעמדים מולו עם בו הערב. לכל אחד מהם גם סיפור קורע לב על הדרך בה הגיע לחווה. אין עין שתישאר יבשה לאחור שתראה את סרטוני ההצלה של אותם בעלי חיים. על מנת להקים את החווה היה צורך בסכום כסף ניכר, ועדית ומיטל החליטו לצאת בקמפיין של מימון המונים כדי לגייס את הסכום הנדרש וכדי לפתח את החווה לשלב שבו יוכלו להתקדם לעבר הגשמת החזון והיעוד המלא של חוות החופש. תקופה ארוכה המתינו לאישורים, קיבלו הרבה מאד תשובות

פרידה מחברה

מאת: רבקה רונן

תמונה של מתי לוי עם חברה

בימים אלו ליווינו למנוחת עולמים את חברתנו מתי לוי (ברוריה) ז"ל. מתי, ממושב בית הלוי, השתתפה בקורס הכתבים הראשון של העיתון "כיוון חדש", ובמשך יותר מעשור שנים ראינה תושבי העמק, כתבה וצילמה כתבות צבע בנושאים שונים.

הכרתיה כמורה צעירה בבית הספר "נבטים", יחד עברנו ללמד בביה"ס בבית יצחק. מתי עלתה מבולגריה, התגייסה לצה"ל והגיעה לבית הלוי בעקבות משפחתה, השתלבה בהוראה ובחקלאות וגידלה משפחה למופת. היא נסעה בשליחות ללמד עברית במינסק והביאה את ניחוח הארץ לגלות.

כשבריא אותה בגדה בה נפרדה ממערכת העיתון. והצטרפה לבית דוד. ידידיה הרבים, תלמידיה הפזורים ברחבי העמק וקוראי העיתון לא ישכחו אותה. תנחומינו למשפחתה שטיפלה בה במסירות עד הרגע האחרון. **יהי זכרה ברוך.**

ההולכים בשביל ישראל

| מאת: רבקה רונן |

שונים, בעלי עיסוקים שונים, מארצות ממוצא מגוונות, צועדים כבר שנה שנייה מתוך תכנית חומש להשלמת ההליכה. מתוך 96 קטעים הם השלימו כבר 35 קטעי צעידה משותפת, מחליפים צילומים, סרטים, הקלטות, כשבסוף שנת הליכה הם חוגגים יחד. הם נפגשים שלוש פעמים בחודש וצועדים בליווי מדריך וחובש, נכנסים לאתרים מעניינים, מספרים סיפורים, פוגשים אנשים בדרכם ומשוחחים. המדריך, דני גספר, ממסמני השביל, צועד עמם, עוזר למתקשים ודואג ללמד אותם "דרך ארץ".

אורך השביל היום הוא 1,090 ק"מ, והוא גדל ומשתנה מדי פעם. אינו עובר בשטחים מסוכנים. המבוגרים בני 70 ויותר, משלבים הליכה ולימודים על פי נוחיותם. לעזרתם ספרות, מפות ואמצעי ניווט אלקטרוניים.

מה זה עושה לך? אני שואלת את אחי, שנפצע במלחמת יום כיפור, ולמרות זאת הוא מרבה לטייל בארץ.

"בהתחלה זה קשה", הוא משיב, "אחרי הליכה של כ-12 ק"מ ויותר, חציית נחלים, טיפוס בעליות, מתרגלים. למחרת הכול כרגיל. כמי שנולד עם קום המדינה אני חש סיפוק אדיר. למרות שהולכים עם מקלות הליכה. ההליכה תורמת לבריאות. ההתחברות עם קבוצות הצועדים, ההווי המשותף, ההיכרויות, ביקורים בבתי חברים, סיפורי הדרך והקשר אל האנשים בקבוצה. חוויה נדירה.

"בסיום יום נערך טקס קבוע. בסיום השביל, כששבים לצעוד, נוגעים בסימון להמשכיות ההליכה. בדרך מצלמים צמחייה, בעלי חיים, פוגשים אנשים ממדינות שונות, לא רק ישראלים. הדרך מלאה ריגושים ולא רק לצעירים. אני ממליץ לכל מי שיכול ללכת, לעלות על השביל, ליהנות מנוף הארץ ומהקשר אליה.

מלאכי השביל פוגשים את היחידים הצועדים ללא הפסקה, מאפשרים להם מנוחה. דואגים למחסורם ומגלים להם את הפנים היפים של תושבי הארץ שלנו, מן ועד אילת."

לראשונה שמעתי על צעידה בשביל ישראל מפי מורי, הסופר יעקב בוצ'ן, מכפר מונש. ב-1998 הוציא לאור אלבום המלווה בכתובים, במפות ובציורים פרי מכחולו. כיום, במלאת 70 למדינה, רבים הם ההולכים בשביל. יחידים, משפחות, קבוצות מאורגנות, כאלה הצועדים לאורך השביל כולו, מצפון לדרום ולהיפך, אחרים מסתפקים בקטעים.

משפחת סגן אלוף דולב קידר ז"ל, שנפל בצוק איתן, מקיימת צעידה לזכרו. אחי, שנולד יומיים לפני קום המדינה, פרש זה מכבר לגמלאות והוא צועד עם רעייתו במסגרת מכון אבשלום.

על השביל וסימונו כתב עזריה אלון במסגרת מכון אבשלום, "המטיילים הוותיקים טיילו בלי שבילים ובלי סימון, כשהם שואלים פלאח או רועה מזדמן איך מגיעים מכאן לכאן והולכים". החברה להגנת הטבע החלה בסימון שבילים בכל רחבי הארץ ובכללם שביל ישראל מצפון הגליל ועד אילת. המסעות בשביל הפכו לספורט עממי שנועד להכרת חבלי הארץ השונים. אנשי בתי ספר שדה יצאו לסמן ולמפות את הדרך. מתנדבים, ובראשם אורי דביר ז"ל, ראו בזה מפעל חשוב. בפסח 1995 נחנך השביל על ידי הנשיא עזר וייצמן.

דרך יישובים שונים, אתרים מקודשים לדתות שונות, בשטחים קשים פחות וקשים יותר, עובר הסימון בשלושה צבעים: כתום, כחול, לבן.

יעקב בוצ'ן, בן לניצולי שואה, כותב בספרו, "שביל ישראל": "תמיד הרגשתי קשר חי לאדמה הזאת. חשבת למעלה מכל ספק שכאן הוא המקום שלי. אנחנו מתרחקים מן הטבע, מן הטבע האנושי, מן ההקשבה ללב. כל אחד לעצמו (רק במלחמה אנחנו יחד). מה שרציתי זה לגעת בתום, לראות את הכול, לחוות, להריח, לטעום, להתרגש, להתאמץ... ללכת בשביל הדרך כי היא מובילה ללב." יעקב צעד כיחידי.

אחי, שמוליק, ורעייתו צועדים בקבוצה מאורגנת של מכון אבשלום, "מיטיבי לכת בצעד קל". אנשים בגילים

"מושבי עולים"

סיפורם של המושבים בעמק חפר שהוקמו לאחר קום המדינה

כתבה שנייה בסדרה

| מאת: אביבה נקר, רותי מיכאל |

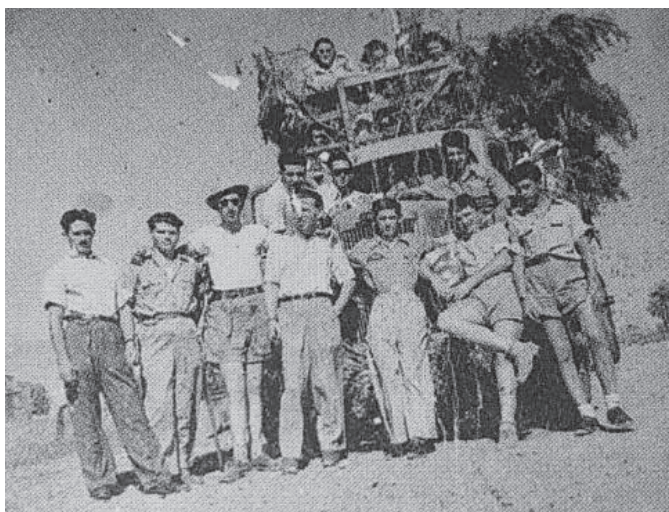
לאחיטוב. בימים הראשונים נעזרו רבות בשכנים קרובים מהישובים הוותיקים, והחלו לעסוק בחקלאות בשטח הצמוד לביתם. "אשתי הייתה בחודשי הריונה האחרונים ואני חייל בשרות סדיר. כשהתחילו הצירים לא ידענו איך לנהוג ולמי לפנות? עם טרקטור ובעזרת חברים מקיבוץ המעפיל הגענו לחדרה ללידה. בזכות התינוק זכינו ב... פחון! היה מחסור, לא הייתה עבודה, בלילות החשוכים (לא היה חשמל!!) הגיעו החברים מחוגלה והמעפיל, לימדו אותנו ריקודי עם, שירים עבריים ושיעורים בעברית. ב-1959 קיבלנו ממשד החקלאות זרעי ירקות ו-50 עופות (שחוסלו מהר בארוחות ליל שישי...)

הודות לאגודת המים התחלנו להקים חממות. בשנות ה-60 המאוחרות התחילה התנופה הגדולה והיום מצבנו טוב מאד, הוסיף בגאווה.

בני אב ל-6 ילדים, שכל את בן הזקונים במלחמת לבנון השנייה. במהלך רוב שנותיו פעל כאיש ציבור. "חלמתי והגשמת, הקמתי משפחה לתפארת. 25 נינים!!! אחד מהם אפילו חקלאי באחיטוב."

❁ מושב אֶמֶץ

הישוב הוקם ב-1949 על אדמות קקון. התושבים הראשונים – חיילים משוחררים מגדוד 32 חט' אלכסנדרוני, שלקחו חלק בקרבות באזור מול הצבא העיראקי. שם המקום אמ"ץ – ארגון משוחררי צה"ל.

חברי אמץ על משאית החלב

החיים היו קשים ועל הכול נוסף הסיכון בישיבה בסמוך לגבול המזרחי דרכו חדרו מסתננים. עיקר פרנסת התושבים

❁ מושב אחיטוב

בצילום אווירי ניתן לראות מה מייחד ועל מה הדגש החקלאי המאפיין את מושב אחיטוב. מאות חממות על שטח של אלפי דונם בהם מגדלים החקלאים באחיטוב מעל 60% מתוצרת המלפפונים בארץ.

בני בן דוד

המושב עלה על הקרקע ב-1951 (השם נלקח מספר שמואל א', בנו עלי הכהן). המתישבים, עולים מעיראק, פרס וכורדיסטן, נשלחו על ידי הסוכנות היהודית ליישב את המקום, לעבד את הקרקע ולהגן על הגבול המזרחי של עמק חפר ושל המדינה. שטח אדמה וכמה אוהלים זה מה שהיה! לא היה כלום! לא מים, לא חשמל ולא כלים או אמצעים אחרים לעיבוד וגידול חקלאי. לפרנסתם עבדו בקבוצים ובמושבים הוותיקים שבשכנות. לימים, קבלו דונם למשפחה, מחרשה, משדדה ופרד לכל שתי משפחות, וכך התחילו את דרכם. במו ידיהם בנו את בתיהם (28מ"ר), סבלו מרעב, ממסתננים ובעיקר מחוסר הידיעה – מה טומן העתיד???

פגשנו אחד מהחברים הוותיקים – בני בן דוד – ושמענו את הסיפור המרתק, בגוף ראשון, על השנים הראשונות. בני היה בן 17 כשעלה לבדו לארץ מעיראק בעליה בלתי לגאלית, ושהה בקבוץ יגור. הוריו הגיעו מאוחר יותר וגרו במעברת פרדס חנה. בינתיים בני התגייס לצה"ל ונשא אישה, חברת ילדות שעלתה גם היא לארץ. בשנת 1952, עם הוריו, רעייתו ואחיו, הגיעו בהמלצת הסוכנות היהודית

בחקלאות וברפתות, מהסוכנות היהודית קבלנו 2 פרות ופרד לכל 3 משפחות! כדי למנוע את גניבת הפרות, ריכזנו אותם בלילות ב"ריכוז" – עם שמירה של חברי המושב – ומה לעשות, העייפות גברה, השומרים נרדמו והפרות נעלמו... כילדים עזרנו להורים כשהוצאנו את הפרות למרעה באחו. "עד הגעת החשמל לשוב, נעזרנו בעששיות ובלוקסים, כל הכפר קבל 3 טרקטורים כשהשימוש היה לפי תור! לאחר מלחמת ששת הימים התחולל הפיגוע האזרחי הראשון, בו חדרו מחבלים לבתינו ורצחו את אחי הקטן יוסי ז"ל בן הארבע והורי נפצעו." אלו היו הימים ההם. כיום, עם שתי הרחבות, קהילה איכותית וצנועה, אין מתחים, מטה המנהיגות הועבר לצעירים, מקיימים אירועים תרבותיים וחברתיים, רוח התנדבות ואיכות חיים טובה. "אני, עם בת זוגי, ילדי ונכדיי מטפחים במו ידינו את הכרם האהוב כל כך."

חכו, יש עוד למה לצפות; בארותיים, עולש וגן יאשיה – בגיליונות הבאים.

הייתה חקלאות ובמהלך השנים הקימו במושב מרכז מזון המספק עד היום מזון לרפתות באזור (ונרכש לאחרונה על ידי "גרנות").

אנחנו בדרכנו לאמץ, לפגוש את משה סלומון מוותיקי הישוב. הגענו לביתו בדרך היפה והמתפתלת, נפרש לעינינו בית מוקף בגינה מטופחת וכרם גדול של ענבי שיראז ליין והוא מספר: "עלינו לארץ ב-1948 עם הורי ואני בן שנתיים באנייה "גלילה". לאמץ הגענו ב-1952 כמשפחה בודדת, בסיוע הסוכנות היהודית ותנועת המושבים הצטרפו חברי גרעין מניר עם ומשחררי צה"ל בודדים, וב-1956 הגיע גל עולים מצפון אפריקה שרובם נטשו. בשנים הראשונות הגיע המושב לנקודת שפל, כמעט התרוקן מיושביו ואז הגיעה עלייה נוספת מרומניה, פולין ורוסיה. כילד באותם הימים למדתי בגן ובבי"ס יסודי במעברת נחל ראובן (פרופ. נחמה לייבוביץ' הייתה מורתי הנערצת). ומשם לביה"ס היסודי ביכון. משה מתאר את ההווי היומיומי של הישוב. "הילדים בני 5-16 התכנסו במועדון המקומי והבוגרים עבדו רובם

ילדי תש"ח, הילדים של המדינה

בהמשך לסיפוריהם של בני עמק חפר ילידי תש"ח שאת החלק הראשון פרסמנו בגיליון יום העצמאות

מאת: יעלי גורדון

עלו לארץ כשהיא בבטן אמה. מיד עם לידתה היא נמסרה לבית-התינוקות, כמקובל באותם זמנים. "היינו ילדים רגילים", היא נזכרת. "הקיבוץ היה בראשיתו וכולם היו עסוקים בבנייתו ולא בנו. גדלנו בשישיות והשתוללנו בלילות. זרקנו את שמיכות החורף על הרצפה, הוצאנו מהמרפאה את 'הסגול' ושפכנו על השמיכות. כששומרת הלילה הגיעה חטפנו מכות ו...למיטות. פחדנו ממנה פחד-מוות. היא הייתה דמות מפחידה עם מטפחת על הראש, מעיל ארוך ונעליים כבדות. על פיה יישק דבר. מילדותי במעפיל אני זוכרת את התנים בלילה. איזה פחד...ואין מושיע. אך קיבלתי שם דבר נפלא, את האהבה למוסיקה. כל הקיבוץ אהב מוסיקה וזה היה סמן דרך עבורי להמשך חיי.

"גדלנו עם המדינה וזה היה סוג של אהבה מוסתרת. הרגשנו מיוחדים כילדים הראשונים של המשק. זו הייתה גאווה להיות קיבוצניקית וכך עד היום. אני גאה במדינה על הישגיה ועל האנשים שבה. כואב לי שהתנועה הקיבוצית נעלמה מהעשייה.

"המוטו שלי בחיים: להמשיך בעשייה האומנותית שמלווה אותי כל חיי ולראות את היופי שבחיים. אני מאמינה שאת המנגינה הזאת אי אפשר להפסיק."

הם נולדו עם המדינה. היא והם תמיד ביחד. אך היום, כך נדמה, הם נראים ונשמעים הרבה יותר טוב ממנה. הם מלח הארץ הזאת ותפארת העמק שלנו. נאחל להם ולמדינה מזל-טוב ליום-הולדתם ה-70.

חווה פלדמן מבארותים נולדה בצ'כיה ב-7.3.48 ובגיל שנה עלתה עם הוריה למעברה בפרדסיה.

הם גרו באוהלים מספר חודשים ומשם עברו לבארותיים, תחילה לבית ללא חשמל עם שירותים בחוף. זה היה מושב עולים סלובקיים בו כולם דיברו הונגרית, ולמרות הדלות הייתה לה ילדות מאושרת. "הורי עבדו קשה בחקלאות, אך היו חיי חברה ותרבות תוססים ולא הרגשנו מסכנים. "ילדי המושב היו מלוכדים מאד. היות שלא היו לנו סבים, המעט שהיו שם היו סבים של כולם. היינו הולכים ברגל לעולש ובדרך לביה"ס שקענו בבוץ. "עד התיכון היה לי קשר רק עם ילדי עמק חפר המזרחי. בכיתה ט', כשהגענו לתיכון רופין, נוצרו קשרים עם שאר ילדי העמק ומהר מאוד התגברנו על הפערים.

"לגדול עם המדינה תמיד היה דבר משמעותי עבורי. הרגשתי גאווה שנשארנו פה, וזה לא מובן מאליו. אני זוכרת ששלחתי שנה-טובה לבן-גוריון והוא ענה לי. כל-כך התרגשתי..."

"אני אוהבת את המדינה, את האנשים, הנופים, ההישגים הנפלאים, אך כואב לי שיש פה שחיתות ופערים חברתיים. המוטו שלי בחיים: לנסות לעשות טוב ולחיות חיים משמעותיים. לתרום למשפחה ולקהילה, ואין אושר כמו הנכדים." לחוה 2 ילדים ו-3 נכדים. לאחרונה הקימה את ארכיון המושב.

חביבה כהן מעין החורש נולדה ב-4.10.48 בקיבוץ המעפיל. נשואה לעופר ולהם 6 ילדים ו-9 נכדים. הוריה

סובו חפר והקיפיה

מאת: יוסי כפרי

מתי טיילתם בעמק שלנו לאחרונה?

הבה נעשה סיבוב ונהנה ממקומות אשר שנים לא ביקרנו בם. חובה לציין, בכמה מהם נעשתה עבודת שיחזור, ניקוי מבנים ושבילים ובניית פרומנדות מעץ כנקודות תצפית. נתחיל מהים ובו נסיים. האנייה "אלטלנה" הייתה האחרונה שעגנה ליד המזח שלא נשתמר בבית ינאי. כדאי לעמוד לידו דקה ולחשוב, מדוע בעצם יותר משישים שנה לא מצאה המועצה האזורית דרך לשמרו. מכאן נעבור בדרך היוצאת מזרחה מהגשר שעל הנחל ל"חירבת סמארה". המקום שלט פעם על "מינאת אל-בטיח" בפי הערבים והוא נמל האבטיחים "אבו-זבורה". שם הנחל "אלכסנדר" לקוח מאלכסנדר ינאי או בגרסה אחרת על שמו של שייך איסקנדר אבו-זבורה שהשיט מכאן את האבטיחים עם סירותיו לחיפה ליפו וגם למצרים. בימי הצלבנים הוא כונה הנחל "המלוח" ובימים ההם קראו לו גם "אל-קצב". באותו חוף ינאי קיים שלט המספר את סיפורה של האנייה "ג'לוס", אשר הביאה עולים בלתי לגאלים ארצה והורידה אותם כאן ובתל אביב.

נעבור לבית הראשונים. מבנה זה היה שייך בעבר למשפחת טאייאן שישבה בלבנון וביפו. בעבר השטח נקרא "ואדי-חווארת" על שם השבט והאמיר שישבו כאן. מאוחר יותר מכר השבט חלקים נרחבים לאדון טאייאן. מקאליסטר, ארכיאולוג בריטי, קבע כי האזור היה מיושב על ידי אנשים שהובאו לכאן מדמנהור שבמצרים העליונה. אלה היו "בני חאווארה", שלא היטיבו לעבוד כלל. כביש חדרה-פתח תקווה נסלל על תוואי הדרך שנקראה בערבית "אל-חרמיה", היא דרך הגנבים.

ניסע מזרחה לצומת ויתקין ומאה מטרים לפניו נעלה בדרך ימינה ל"תל אפסאר", הוא בשפת המקומיים "תל נפוליאון", אשר פרופסור מזר זיהה אותו כ"תל חפר" המקראי. כאן נשקיף על חלקים נרחבים של העמק.

ניסע צפונה לצומת הרואה ומזרחה עד לאמץ, גן יאשיה ו"קקון" הכפר שחרב במלחמת העצמאות. קקון מתנשא לגובה 52 מטרים. בימי הצלבנים נקרא המקום "קאקו" על שם משפחת אצילים מקיסריה "דה-קקון" והוא מופיע בכתובים שלנו. לאחרונה נוקה המקום ושולט על ידי בני תנועת המושבים. וכל מה שתצאו לדעת על המקום כתוב שם.

בטיול הבא נשלים את "סיבוב-חפר" עד לים.

בת חפר פנינת העמק

מאת: אביבה ששון

בת חפר הינו ישוב קהילתי חדש יחסית, כעשרים ושתיים שנה, והוא הגדול ביישובי העמק. מתגוררות בו כאלף ארבע מאות משפחות בבתים צמודי-קרקע. שמו הראשון היה "סוכו" ושונה לבת-חנה בשל הקרבה לקיבוץ יד חנה, ולבסוף החליטו לקרוא לו בת-חפר. רוב תושבי היישוב חילוניים אך יש בו שני בתי כנסת: אשכנזי וספרדי. ביישוב שירותים רחבים ומפותחים: אולם כדורסל, מגרש גלגילות, מתקני כושר, גני ילדים, מעונות יום ובית ספר יסודי גדול מאד ואיכותי שלומדים בו כאלף תלמידים. במקום מרכז קהילתי וספרייה הפעילים רוב שעות היום. במתנ"ס מעלים הצאות, מופעים ואירועים. בקרבת המתנ"ס ממוקם הבית החם, סניף של בית דוד, ובו מתכנסים ותיקים וקשישים. ביישוב גינות, פארק ענק, מתקני שעשועים כמעט בכל שכונה, ובל נשכח את תנועות הנוער המגוונות שמקיימות פעילויות לצעירים. לאחרונה מסתיימת בנייתו של מרכז קניות גדול ובו שופרסל, בית מרקחת, בית טבון ועוד.

דינה בן חמו תושבת המקום ספרה על חבלי הקליטה במקום:

"דירתנו הקודמת הייתה קטנה וחיפשנו מקום שיענה על צרכינו ודרישותינו והנה אנחנו כאן.

נכנסנו לבתים שהיו בשלבי בנייה, ללא דלתות ומרצפות. גרנו באתר בנייה ללא כבישים, ללא חומה המפרידה בינינו לבין שכנינו בשווייקי, ללא חשמל, ועם גנרטור שהאיר לנו, ולעיתים שהינו באפלה מפחידה. אולם יש פיצוי. הבנייה ביישוב מתוכננת, הרחובות מרוצפים, השכונות והשירותים עונים על צורכי התושבים. גם התחבורה הציבורית זמינה כאן לאורך היום. לדעתי, רוב התושבים כאן גאים לגור ביישוב."

האוכלוסייה במקום מגוונת, בחלקה הגדול משפחות צעירות הנהנות ממגוון השירותים העונים על צרכיה. הרמה הסוציאקונומית בבת חפר גבוהה וכמעט לכל משפחה יש שני רכבים.

נועם שאבי בת ה-21 אומרת:

"אני אוהבת את המקום ועובדת בו, אך מבלה מחוץ ליישוב. למעשה יש כאן כל מה שצריך, ולעיתים אני אף משתתפת באירועים ונהנית.

מדי פעם מחשבות על עזיבת המקום מטרידות אותי. נערה בגילי צריכה את הנגישות למקומות בילוי, הלבשה, הנעלה ועוד. לשמחתי, המקום התברך בשירותים חיוניים המקלים על רווחת התושבים ומעלה את רמת נוחות המגורים, דבר המקטין את הרצון לעזוב."

בתשבץ: 11 מושגים ל"לא חכם". האמרה: משלי פרק יוד

השבוע

ת	ש	ר	ק	צ	פ	ע	ס	נ	מ	ל	כ	י	ט	ח	ז	ו	ה	ד	ג	ב	א
	13	20	11					17	8	12	21	4		19		14				10	

☆	16	☆	8	14	12	13	☆	12	21	5	☆	12	10	8 מ	22	☆	19	16	11	3	☆	11	3													
14	20	ק 11	15	☆	8	14	20	☆	5	20	16	10	☆	14 ו	17	7	☆	12	4	5	21	☆	4													
17	3	ר 20	☆	12	10	9	3	☆	☆	13	14	☆	10	☆	☆	16	☆	☆	☆	4	3	12	22													
3	4	7	5	☆	13 ש	18	22	☆	14	14	☆	12	4	10	16	☆	21 כ	☆	9 ה	17 נ	4 י	10 ב	☆													
20	☆	20	11	13	12 ל	☆	20	10	12	☆	18	14	12	4	☆	11	☆	17	17	15	☆	12	2													
8	22	8	14	22	8	☆	☆	20	2	14	4	14	8	3	2	7	14	2	12	4	5	21	17	10	14	10	3	19	8	13	4	8	21	19	17	10

האמרה:

14 8 3 2 7 14 2 12 4 5 21 17 10 14 10 3 19 8 13 4 8 21 19 17 10

פתרון תשבץ אפריל 2018: כיפה, קסקט, ברט, מגבעת, ירמולקה, פאה, עקאל, טמבל, תרבוש, כפייה, היומה. האמרה: "ואשר נתן כתר מלכות בראשו". להזכירכם, החל מהחודשים האחרונים, התשבץ נועד להנאתכם בלבד ואינו נושא פרסים.

לביבות כרישה ומצה

מאת: מרדכי טחן

מנה מהמטבח היהודי-טורקי. אפשר לאכול חם, פושר או קר. מתאים לכל שעות היום. הבעיה, צריך למצוא מצות גם לא בפסח, וגם פתרון הולם לכל המצות שלא הספקנו לחסל בפסח. אפשר להגיש כמות שהן, או עם מיץ לימון או עם לבן.

חומרים:

- 4 כרישות מנוקות מעלים וממעטפת חיצונית
- 4 מצות (או 12 קרקרים פשוטים מפוררים + קמח מצה)
- מלח, פלפל
- 4 ביצים
- שמן תירס לטיגון

הכנה (קשה ומתחכמת)

1. מרתיחים 4 כוסות מים
2. בינתיים חותכים את הכרישות לעיגולים דקים, איך שיוצא. שמים בסיר עם המים הרותחים ועם קורט מלח, מכסים ומבשלים 20-30 דקות, עד שהכרישה רכה מאד (בסיר לחץ - 10 דקות)
3. מפוררים ביד את המצות לתוך קערה, יוצקים עליהן את הכרישה ומי הבישול, שופכים מיד את עודפי המים (מערבבים כך שפתיתי המצה מתרככים). מניחים בצד ל-5 דקות או יותר.
4. מערבבים עם הרבה פלפל שחור ומלח לטעם, מוסיפים גם את הביצים ומטגנים לביבות שטוחות במעט שמן, משחימים משני הצדדים, במגבות נייר סופגים בכוונה רבה את עודפי השמן. אף פעם לא תהיה לכם כמות מספקת מהלביבות הללו.

גם את זה צריך לזכור!

| מאת: חיים לב |

הבריטים עזבו את הארץ בהדרגה וסיימו את הפינוי לקראת ה-15 לחודש מאי 1948. האסטרטגיה של הצבא הסורי הייתה לנסות לכבוש את צוואר הבקבוק ולנתק את "אצבע הגליל" מחלקה העיקרי של המדינה היהודית שבדרך. במזרחה של ה"מדינה שבדרך", פונו המשפחות (רוב הנשים וכל הילדים) ממשמר הירדן ומיישובי ספר אחרים. רוב תושבי משמר הירדן פונו לנתניה שהייתה אז מושבה. במשמר הירדן נותרו הגברים, נשים בודדות ומספר זעום של מגינים שאינם תושבים.

הסורים תקפו את המושבה בשבת, ה-5 ביוני 1948, ולא יכלו לה. 6 ביוני התקפה שנייה, ואח"כ התקפה רבתי שלישית, שהכריעה את קומץ המגינים ביום ה' 10/06/1948.

שמוליק הוא בנו של מוכתר הכפר, אלעזר סגל. פעילותו בקרבות הצביעה על אומץ והקרבה. לקראת ועם ההתקפה השנייה של הסורים, הוביל שמוליק בדרכים עוקפות פלוגת תגבורת מגדוד 11 של חטיבה 9 והנחה אותם לתוך היישוב הנצור. מאוחר יותר התברר שהייתה זו תגבורת כושלת של טירונים שהסתלקה בערב יום הגעתה עקב אי-הבנה. המתיישבים נותרו לבדם לקראת ההתקפה השלישית, המכריעה.

מפקדת הגזרה החליטה למקש את מעבורות הירדן. היא שלחה קצין חבלה רוסי, בעל ניסיון עשיר, עם 200 מוקשים וכיתת אבטחה. שלושה מתושבי משמר הירדן ושמוליק בראשם, נשאו את מטען המוקשים. לילה שלם מיקשו רק את המעבר הדרומי. ללא הסבר ביטל הפיקוד הצבאי את מיקוש המעבר הצפוני. זו הוכחה כטעות אסטרטגית!

בקרבות נפלו 15 מגינים. בשבי נלקחו 32 גברים (בהם 12 פצועים) ו-8 נשים, שהוחזרו לארץ אחרי 13 חודשים. שמוליק סגל, בן ה-22 הוחזק בצינוק 9 חודשים מתוך ה-13. החוזרים לא זכו ליחס ראוי ואדמותיהם לא הושבו להם.

אות הקוממיות היישובי, שחולק ב-1954 ליישובים שלחמו, לא ניתן ללוחמי משמר הירדן בתואנה שאמנם היו בשבי אך "לא שבו למקומם". נציגיהם קיבלו אותו רק ב-1980, לאחר ה"מהפך" השלטוני. עד לאחרונה היה ה"אות" בחדר השינה של שמוליק, ועכשיו הוא בחזקתו של **אלי סגל**, בנו של שמואל וחבר הנהלת העמותה המטפלת-מקיימת ומטפחת את מורשת היישוב "הגיבור שבבק".

שמוליק סגל חי בעמק חפר בשנים 1975-2000. היה רב"ש ומנהל בריכת השחייה המשותפת לכפר ויתקין ולחופית ("חופיתקין"). משיצא לגמלאות הקים עם **נורית חסקלברג**, חברתו לחיים, את ביתם ביישוב קהילתי הנושא את שמה של המושבה הוותיקה "משמר הירדן". בית זה הינו היחיד ביישוב שחזיתו מחופה באבני בזלת שחורה, זכר למושבה הוותיקה, שכל בתיה היו בנויים מאבני הבזלת שבאזור והוחרבה עד היסוד על ידי הסורים, שכבשו אותה בשבוע אחד: 11-5 ביוני 1948.

שמוליק סגל

שמוליק הוא בעצם ניצול מאותו אסון נוראי, וחובה עלינו לזכור את היישוב שנתן את נפשו למענה, חרב במלחמת העצמאות ונפל על משמר המולדת: **משמר הירדן**.

עומרי שלמון, מנכ"ל המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל, אומר בהקדמה לספרו של אריה יצחקי ("גבורת משמר הירדן 1948" עמ' 10): ספר זה מוקדש בראש ובראשונה לאנשי משמר הירדן, למייסדיה, למתיישביה, ולבניה ולזכר אלה שאינם איתנו עוד, לנופלי קרבות מלחמת העצמאות, לבני משמר הירדן ומשפחותיהם ולמען בני הנוער והמטיילים שיפקדו את האתר במשמר הירדן וייחשפו לפרק מרשים בתולדותינו.

שמוליק סגל עצמו כותב לאריה יצחקי בקטע המתייחס לקבלת אות הקוממיות: "62 שנה חיכו המושבה ואנשיה כדי שזכרה יונצח ומורשתה תופץ".

